

ՄԻՃՄՈՒԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԳԻՐՆԵՐ - ՍԵՆՏ

(1868)

ՆՈՒՄԵՐՈ 102

1280 ՍԵՓԵՐ - 1

Սկզբնական իրեն լուսնամե
Սկզբնական 10 պատկերով Սկզբնական
Սկզբնական 5 " " "

ՉԱՐՇԱՄԱՍ
ՍԱՅԻՍ 22

Իւշ արդար 21/3 պատկերով Սկզբնական
Պիր արդար 1 " " "
Տոնեմ 50 պատկերով 60 պատկերով

ԱՆՍՏՐ. 3 ՏՈՒՆԻՍ

Տիւն Սկզբնական	Սալ Սալ	Եջին
		40 9

ԹԵԼԵԳՐԱՓ

Լճուր
Բայր
Սարկի
Վիեննա

ԳԱՄՊԻՕ

ԱՄԹԱՆԻ 22 ՄԱՅԻՍ

ԹԵՎ ՃԻՆԱԹ

Քերթա մուծատարրերը, Սուսուլ մուծատարրերը սապրդ սաա տեթիւ Շէպի բաշա հաղրեթէրի նէ,

— Սուսուլ մուծատարրերը, Բուժէրի Պէլէր Պէլէր բայէսի կէ Սուրֆա մուծատարրերը սապրդ սաա տեթիւ Օյա բաշա հաղրեթէրի նէ,

— Սարուշ մուծատարրերը, Գօզան մուծատարրերը սապրդ սաա տեթիւ Բուրան բաշայա,

— Գօզան մուծատարրերը, Բայաս մուծատարրերը սապրդ սաա տեթիւ Վիէիս բաշայա,

— Բայաս մուծատարրերը, Բուժպէի բէֆիայի միրիմիրանի իւն, Վյիթիւազ գայիմնադումը սապրդ սաա տեթիւ Օոման բաշայա,

— Խաղրէթ թիւձարնտան, սաա տեթիւ Օոման Բէմգի էֆէնտիւն, Բուժպէի էվլէի սընֆը սանիտի,

— Գօնեա մէրքէզ մուծատարրերը, Վալի մուսալիի պուլունտան ի. գէթիւ Սալահէտտին պէյ էֆէնտի. յէ.

— Վյիթիւազ գայիմնադումը սա. պրդ Բիքեապը Հիւմայուն գաբու. ձու պաշարրնտան Վճէտ բաշա զատէ իգէթիւ Սուրթաֆա պէյէ,

— Պրուսա Բուսաժաթ նազըրը իգէթիւ Սապրի էֆէնտիւն, Բուժ. պէի սանիէ սընֆը սանիտի,

— Պրուսա Բուսաժաթ էմանէթի մուհատէպէ պաշ քեաթիպի, Բի. ֆաթիւ Սայիտ էֆէնտիւն Բուժպէի պայիսէ թէվճիհ պուլունտան սուր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԵՆԵՎԻՅԵ

Կէչէն բազար կիւնիւ պիր Շաշ. զատէ ճիվանպաթ տիւնեայա կէ. միշ տիր վէ իսմի շէրիֆի Վպտիւ. մէճիտ թէմիլէ օլուչտուր:

— Ֆրանսը սէֆտրէթիսանէսի գանչէլէր գոնսօրտու Ս. Ֆլէօրայա հիւքիւմէթի թարաֆրնտան պաշ գոնսօրտու. թէվճիհ օլունմուչ տուր:

— Տիւնքի Բուզնամէմիդտէ Լէ. վանթտան ալարազ Իթալիա սէֆիւրի Ս. Պէնէտէթի իչին: մէզունէն պիր էյամ վաթաննա կիտէճէք տիր տէմիշ իտի իսէք տէ, սոնրատան մէլ. քիւր զաղէթատա պու հալատիսին ապը օլմատըր: տախի իշար օլուն. մուչ տուր:

— Կիրիտտէն ալունան խապէրէր. տէ էհէմմիլէթ Եօգ տուր:

Եօլարն ինշաօրնա ֆէվգէլատէ զայրէթէ տէվամ օլունմապտա տըր: Գանտիատա մուգիմ Բուսիա գոնս. լոտու ալաֆրանկա մայիս 22 տէ վա. բօրա պիւնիպ, Իւրիէսթէյէ Եօլձու. օլմուչ վէ օրատան, միւսլէլա օլ. տուլուն պիր իլլէթէ մէտար պուլ. մագ իչին Վ իէննա թապիպլէրինէ քէնտիսինի կէօսթէրմէք իչին օլ ձա. նիպէ կիտէճէք միշ:

— Հապէշ սէֆէրի հապգընտա սօղրատան կէլէն խապէրէրէ նազու. րէն, Ինկիլիզէրտէն էն էվլէլ Եօլա չըգանլար տէնիպ գըլսընա Եազլաշ. միշ, ալաֆրանկա մայիս 12 տէ Սըր Նաբէլըր, օրտունուն կէրիսինտէ պուլունտուլուն հալտէ, Վիթալայա եթթիւմիշ տիր: Պիր թարաֆտան ա. սաթիր վէ միւհիմմաթ վէ էշեալար կէմիլէրէ Եիւքէնմէք իւզրէ իմիլէր:

Սահտալատան ալունան շէյլէր մէ. զտտ օլունարապ, 3000 Ինկիլիզ լիւրա. սը գառար պիր մէպլաշ հառըր օլ. մուչ, վէ աաաթիր պէյնիստէ պու. ագձէ թագոթիմ իտիլմիշ տիր:

Կէօրիւնիւր քի բօսթա իւրոմէ. թինէ սալա սըգգաթ օլունմամըշ վէ մէրթուպ չանթալարը վէ Թօր. պալարը Եօլտա զայ օլմուչ տուր:

Բարբիւրի կէրի տէօնիւշիւնաէ 15 կիւն միւթէմատիէն կիտէ Եալմուր. վ: կեաշ գար Եալմըշ վէ տալարըն թէրէլէրի վէ կէօլէր պուլ պաղա. մըշ օլտուլունտան, Ինկիլիզէրին Եիւքիւմէսինէ էփէյիճէ կիւճիւք. հապըր օլմուչ տուր:

Սահտալատա, Հապէշլէր մէյ. տան պուլմուչար վէ իսթէտիքէրի. կիպի պէյնիլէրինտէ ճէնկլէշմէրտէ Ի. միշլէր, Կալլապըր գրալիչառը գա. լէյի զապթ իտիւպ օթուրմուչ վէ Կօլաղէ սէրիլէրտէսինի թուլուն. պ մահպէսէ իլգա իլլէմիշ տիր:

Սըր Նաբէլըր թարաֆրնտան սու. քէրէ խիթապէն պիր պէյաննամէ նէշր օլունարապ ապրէրէ թէչէք. քիւր վէ աֆէրիլիլէր օլունմուչ տուր:

— Չըգան հաֆթա փէնչէմէպէ կիւնքի 99 Ն. Բուզնամէմիդտէ Եազ. մըշտըրք քի Պէյօլլունտա Խազոթիմ ճիվարնտա պէօյիւք ձատտէաէ, պիր քեարկիր խանէնին իւթ գաթըն. տան աթէշ գուհուր իտիւպ, Եալը. նըլ իւթ գաթը Եանրպ պատըրը. մըշ սըր տէնմիշ իսէ տէ, Թահպի. գաթըմըզո նազարէն Եալընըգ պիր տօլապ Եանմըշ օլունպու. թատտիգ օլմուչ տուր:

— Բուսիա տէվլէթինին Գըօնշ. թատտա օլան տաննամալընն Վորի. աթիւք օլունարնա կիթմէսինէ Եմի օ.

ըստնուզանոյն պարզ քեան իս-
թիւրապա կիրթիծար օրնաշար ըստ
տա, պաշար տէր խաթըր իթմէլի
տիրէր քի, եւս մէլիմինտէ առ
նանալարն քէշթ իւ կիւզարինէ
բախտած վէրիքի թայիֆէլէրին թա-
լիմի իշխն:

— Ի լէմանեանն կէտրիւք մէջի-
սի պիր ազ վազըթտան պէրիւ թէ-
ճէմիւլ էլէպիքի մալիւմ տիւր: Եւճ.
լիսի մէզպուրուն վաղիֆէսիսինտէն
խաթիճ օլարագ. Հետ վէրիքի իւ-
զէրինէ պահա օրնաշար քաթիթի-
զա միւզաքէրաթմինա կիրթիքի վէ ճէ-
նաւպի Ի լէմանեա ազալարը օրնաւ-
գաթաթմաղա չալըշարգտա միւսիւ-
տը Պիւմարք տախի լազըրտղա գա-
րըշար, պաշարտա տէֆաէն թէքրար-
լայարագ տէմիւ Շըմալի Լէմանիա
իթթիհատը իւ պիրէշմէք սիպին է-
լինիգաէ տիր, պիրիմ աճէլէմիւլ եօգ
տուր. ետնի տէմէք իսթէմիւլ քի,
չիմալի հալ սիպին բէլինիգէ իհալէ
իտէ տէ, էկէրչի սիւ պիրիէշմէնէնիւ
վաղթըրա մէճպուրի պիրէշտիրմէյէ
պիր միւլթէտիրիւ:

— Կապըք Ի լէթրալուրտա Տէվ-
լէթը Լիլիէ սէֆիրի օլուպ, պիր միւտ
տէթտէն պէրիւ Իարիտաէ իգաթէթ-
տէ օլան խալիլ պէյ ճաւա ախշաթը
Կարսիլիա վաթիօրա իւլ Լիթմանէյէ
կէլմիւլ տիր:

— Թիւրքի իւլ իպարէ եէնի պիր
զաղէթա զուհուր խալիլ պիր թէրագգը
թէմիլէ օրնաշար մէմալիմիւլ
օրնաշ տուր:

— Սըրպ հիւքիւմէթի Պէլլիթթ-
տան թէթթիպ օրնաշար օրնա Պու-
կար ալպընը տաղըթմէշ, պաշար
տախի մէմէթթէթլէրինէ ալտէթ իթ-
մէյէ մէճպուր օլուպ իշլէրինտէն
չօգըրը մէմէթթէթլէյէ կէլմիւլէր
տիր:

— Լիլէ վաղըթտան պէրիւ Սա-
նաթըրտա աղիմ գիլ իւ գալէ վէ
իթթիֆագըղըղըրա միւճիպ օրնա,
պէլլէի մէզպուր փիսգօրօտա Պէ-
նէտիգտա պու տէֆա Իսմ բաթ-
րիգիտանէսի վէ Պապը Լիլ թփրա-
ֆընտան կէտնալիլէն էմր միւճիպի
(Պիւրիտա պէրտէսինէ եաղըն Լիլ
Կաթալ Նամ Սանաթըրտա նէֆի օլ-
տուղա Սանաթըրտան կէլէն մէք-
ն աթիպտէ բիվայէ ի գըլըմըշ տըր:

— Ինկիլթէրանն վէ պաշարա
Լօնտրանն ահալը սըհիլէսինէ
տայիր տթիւլգիքը մալիւմաթը չալ-
էմըր միւլթալա օրնաշար հաթիպի-

իւլ զաղէթաթըղա տէրճ խաթիլ:

Պու կիւն Լոնտրանն ահալիսի
3 միլիոն 82 պին 372 քիշլէ պալիլ
օրնաշ տուր քի 1861 սէնէսի 2 միլիոն
803 պին 989 քիշլիտէն իպարէթ խաթի
իշ պու 3 միլիոն ահալի թէրպիլէն
192 միլ զէմին իւղէրինտէ տաքին օ-
լուրար վէ պու զէմինի տախի թայ-
մըղ նէհրի իրի գըմա պէթլիւշ տիւր
քի պիրի ուֆագ վէ տիլէրի պէօ-
յիւք տիւր:

Կաթ գըմը նէհրը մէզպու-
րուն Շըմալի թարաֆընտա օլուպ,
թէրպիլէն էլլի պիր միւլ տիր վէ ահա-
լինին իւ չէլլէյի պու զէմին իւղէ-
րինտէ տաքին օլուր:

Պուսուն մաւղալի թարագ պէօ-
յիւք գըմընտա ահալինին եալընը
պիր չէլլէյի տաքին օլուր, պու զէմին
տախի նէհրին թարագը Նէնուպիւն
տէ օլուպ թէրպիլէն 71 միլ տիր:

Պու գաւաթա ահալի 340 պին 917
էվաթ թէմէք քիւն խաթի. պուսուն-
ըրա պէրապէր 46 ֆուգարախտէն,
12 մահպէս 4 իմարէթ պէրի վէ
պահրի իհթիար նէֆէրէր իշլին, 31
խաթախտէն պէլէտիլէ. 8 պէրիլէ-
վէ պահրի տաքէր խաթախտէնսի,
վէ 19 թիմարխտէն վար քի էվ խաթի
իւլ հիւապա տախիլ տիրէր:

1867 սէնէսի էօլէթլէրին տաթթի
70588 վէ տաղանլարն տաթթի չօգ
զիւտա օլարագ 112 պին 264 օլմաշ
տուր:

Լօլէթլէր պիրի պիր իւղէրինէ
հիւապ օրնաշարա աթիտէրի հի-
սապ թէպէյէիւն խաթի:

1862	1000 տէ	23	պուշուգ
1863	"	24	"
1864	"	26	"
1865	"	24	"
1866	"	26	"
1867	"	23	"

Լօլէթլէրին քէսթթիլէն սէպէպ
1864 տէ ոսուգ վէ 1866 տա գօլէ-
րա իլլէթի օրնաշ տուր:

Տըգաթա չալէան չուրաթը տըր
քի գօլէրա սէնէսի Լօնտրաւա Լի-
կիլթէրանն հէր պէլտէլէրինտէն
ազ էօլէթ վագի օրնաշ տուր վէ պու-
նուն մաւղալի Սանէթթէրտէ տըր-
ըր մէթթէպէ գիւտա օլարագ 1000
տէ 314 էօլէթ օլմաշ տուր քի ին-
տանա տէհէթ կէթիլիլ:

1867 սէնէսի Լօնտրաւա պիր հաթ-
թա զարֆընտա էն չօգ էօլէթին տ-
տէթի 1891 է պալիլ օլմաշ վէ օ
հաթթաւա տախի ալաֆրանկա

յուսուար 12 սինտէ խիթաւ պու բա-
հաթթա տըր: Տիլէր թէրաֆտան
չէհրը մէզպուրտէ երինէ օ սէնէ պիր
հաթթա զարֆընտա էն ազ էօլէթին
տաթթի 1952 օլմաշ տուր քի յուսիւ
22 տէ խիթաւ պուսուն հաթթա տըր:

69000 էօլէթտէն 15000 էախտա
հէման պէշտէ պիրի շէթիլ տէնիլէն
պուշաթը խաթալըգտան վա գու-
պուրնաշ տուր:

Օ խաթիլ տէնիլէն հաթթալըգաթ-
էքսէրի զէհրիլ օլուպ, էքշիմէյէ
թէշպի օլուսուր պաղը խաթաթթէ-
րի վար, ալտէթլիլէ պաշարը գաթ
խաթալըգաթը թապիր իտէլլէր:

Պու սուն հաթթալըգտան էն շէ-
տիտի չիլէք օլմաշ տուր քի Լօնա-
րաւա 1867 սէնէսի 1332 քիշի կէօ-
թիւմիւշ տիւր. պէյիւք թէլէք-
քիւր իթմէլիլ քի աշ պու գաւաթ
ալտէթլիլէ օլուպ, պու հաթթալըգ-
քիտիրմէյէ մէտար օլմաշ տուր:

Լօնտրաւա էքսիւրիւք չօգ չօ-
ճաւըրըն մէթթիլէն սէպէպ օլմաշ
միւլայիլթէթ 2294 քիշի էօլտիւրմիւշ-
թիֆօ հիւմաւա 2174 վէ զալըֆըր-
եախտա թիւքէնմէք 8816 քիշի թէ-
լէֆ իթմիւշ տիր:

Պու սուն հաթթալըգտան էօլէպէ-
րին քէսթթիլ. ֆաղըրըգտան քի-
ֆայթէթ էտէճէք մէթթէպէ եէմէք
եէմէմէքաէն, տար վէ պըգ մահալ-
լէրտէ տաքին օլմաղտան, չօճաւը-
րը զօրաթի չալըշարմագտան նէշաթ
էթմիւշ տիր:

ՏՕԳԹԵՕԲ ԳԻԻԿԵԼ

Վ ինէանն պաշ քէհալ ուսթաթ
եանի պաշ կէօզ հէքիմի, պու տէֆա
Լիլթանէյէ մաւղալէթ իթմիւշ տիր:

Կէօզ վէ գուլագ հաթթալըգաթը
իշլին, պէհէր եէվմ ալաֆրանկա
տաթթ 8 տէն էօլէնէ գաւաթ, խաթ-
թալըգաթալ իտէճէք տիր:

Պուգաթալար իշլին պէտէ հաթթ-
օլարագ, քէնչիմպէ կիւնլէրի քէզա-
լիք ալաֆրանկա տաթթ սէքիլտէն
էօլէնէ գաւաթ:

Տաթթալ մաւղալէհին գապի-
նէթի, Պէ, օլուսունա Կաթթալ սա-
գալընտա Լօ 8 խանէտէ տիր:

Կանճուգ գաւաթալըգաթին ինկիլթ
էճալախտէն թապիր օլմաւա տիւր-
քէանլարըն գաղըրընտալի սօգաթ-
տա: